

KOMUNIKAT PRASOWY nr 17/23

Luksemburg, 26 stycznia 2023 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawie C-817/21 | Inspectia Judiciară

Organy orzekające w sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów: według rzecznika generalnego Anthony'ego Michaela Collinsa prawo Unii stoi na przeszkodzie krajowym przepisom, zgodnie z którymi zastępca głównego inspektora inspekcji sądowej sprawuje nadzór nad rozpatrywaniem zawiadomień dotyczących głównego inspektora

Inspectia Judiciară (inspekcja sądowa, Rumunia) jest organem wymiaru sprawiedliwości odpowiedzialnym za prowadzenie dochodzeń dyscyplinarnych i wszczynanie postępowań dyscyplinarnych wobec sędziów i prokuratorów w Rumunii. Zgodnie z przepisami regulującymi działalność inspekcji sądowej główny inspektor powołuje swojego zastępcę według własnego uznania. Kadencja zastępcy głównego inspektora jest zależna od kadencji głównego inspektora i się z nią pokrywa, zaś wszyscy inspektorzy sądowi podlegają głównemu inspektorowi, od którego zależy przebieg ich kariery zawodowej.

Curtea de Apel București (sąd apelacyjny w Bukareszcie, Rumunia) zmierza do ustalenia, czy organ, taki jak inspekcja sądowa, powinien dawać takie same gwarancje niezawisłości i bezstronności, jakie w prawie Unii są wymagane od sądów. W szczególności zastanawia się on, czy prawo Unii stoi na przeszkodzie krajowym przepisom ustawowym lub wykonawczym, zgodnie z którymi zastępca głównego inspektora inspekcji sądowej sprawuje nadzór nad rozpatrywaniem zawiadomień dotyczących głównego inspektora tej inspekcji, a także nad wszelkimi dochodzeniami i postępowaniami dyscyplinarnymi, jakie mogą być prowadzone w następstwie ich złożenia.

W przedstawionej dziś opinii rzecznik generalny A.M. Collins potwierdził orzecznictwo Trybunału¹, zgodnie z którym o ile organizacja wymiaru sprawiedliwości należy do kompetencji państw członkowskich, o tyle przy wykonywaniu tej kompetencji muszą one przestrzegać prawa Unii. System odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów musi zatem przewidywać niezbędne gwarancje w celu uniknięcia ryzyka jego wykorzystywania do politycznej kontroli ich działalności.

W wyroku Asociația „Forumul Judecătorilor din România” i in.² Trybunał orzekł, że uregulowanie rumuńskie dotyczące tymczasowego powoływania na stanowiska kierownicze w inspekcji sądowej musi być zgodne z wymogami prawa Unii, w szczególności z zasadą państwa prawnego. Zważywszy na zakres kompetencji inspekcji sądowej w odniesieniu do prowadzenia dochodzeń dyscyplinarnych i wszczynania postępowań dyscyplinarnych wobec sędziów i prokuratorów, wymogi te mają w równym stopniu zastosowanie do tymczasowego powoływania jej

¹ Wyrok z dnia 18 maja 2021 r., *Asociația „Forumul Judecătorilor din România” i in.*, [C-83/19](#), [C-127/19](#), [C-195/19](#), [C-291/19](#), [C-355/19](#) i [C-397/19](#) (zob. także komunikat prasowy nr [82/21](#)).

² Idem, pkt 182 i 184.

głównego inspektora oraz do organizacji i funkcjonowania inspekcji sądowej. Skoro ustawa przyznaje głównemu inspektorowi szerokie kompetencje i prerogatywy, to również i on jest zobowiązany do przestrzegania tych wymogów.

Rzecznik generalny zauważył, że decyzje inspekcji sądowej o oddaleniu zawiadomienia dotyczącego sędziego lub prokuratora można zaskarżyć do Curtea de Apel București (sądu apelacyjnego w Bukareszcie), a następnie do Înalta Curte de Casație și Justiție (najwyższego sądu kasacyjnego). Zapewnienie możliwości występowania przez osoby składające zawiadomienia na drogę sądową w celu zaskarżenia rozstrzygnięć organu dyscyplinarnego jest kluczowe, jednak może okazać się niewystarczające do rozwiązania problemów o charakterze systemowym, które są zgłaszane w związku z funkcjonowaniem tego systemu dyscyplinarnego.

Zważywszy na szerokie kompetencje głównego inspektora, decydującą rolę, jaką odgrywa on w strukturach inspekcji sądowej, oraz brak jakiegokolwiek mechanizmu wewnętrznego służącego zapobieganiu przypadkom niewłaściwego wykonywania tych kompetencji, inspekcja sądowa powinna rozpatrywać dotyczące tej osoby zawiadomienia dyscyplinarne z jak największą dozą profesjonalizmu i bezstronności, w celu utrzymania zaufania jednostek do tego organu i całego wymiaru sprawiedliwości. Okoliczność, że główny inspektor inspekcji sądowej powołuje swojego zastępcę według własnego uznania może budzić wątpliwości, skoro zastępca podejmuje decyzje o nadawaniu dalszego biegu zawiadomieniom dotyczącym głównego inspektora i o wszczynaniu wobec niego postępowań dyscyplinarnych.

Rzecznik generalny zauważył, że przed przyjęciem krajowych przepisów ustawodawczych w 2018 r.³ najwyższa rada sądownictwa powoływała, zgodnie z podobną procedurą, zarówno głównego inspektora, jak i jego zastępcę, a kadencja zastępcy głównego inspektora była niezależna od kadencji głównego inspektora. Wydaje się, że to wraz z wprowadzeniem tych przepisów zastępca głównego inspektora inspekcji sądowej zaczął być powoływany według uznania głównego inspektora, oraz że jego kadencja stała się zależna od kadencji głównego inspektora i się z nią pokrywa. W ustawach i regulaminach mających zastosowanie do działalności inspekcji sądowej nie przewidziano żadnego wewnętrznego mechanizmu badania zarzutów dotyczących niewłaściwego wykonywania szerokich kompetencji przysługujących głównemu inspektorowi innego niż ten zakładający zastosowanie procedur dyscyplinarnych.

Rzecznik generalny doszedł do wniosku, że **przepisy ustawowe przyjęte w 2018 r. mogą istotnie podważyć panujące wśród jednostek przekonanie, iż zastępca głównego inspektora jest w stanie nadzorować dochodzenia i postępowania dyscyplinarne podjęte w następstwie wpływu zawiadomień dotyczących głównego inspektora w obiektywny i bezstronny sposób. Ustanowienie tych przepisów jawi się zatem jako krok wstecz na drodze do ochrony państwa prawnego w Rumunii.**

Niezależnie od tego, że na zastępcy głównego inspektora spoczywa obowiązek działania w sposób niezawisły i bezstronny, może on być postrzegany jako mający osobisty interes w wyniku ewentualnego dochodzenia lub postępowania dyscyplinarnego wobec głównego inspektora. Ponadto oczywiste jest, że wszyscy inspektorzy sądowi w strukturach inspekcji sądowej podlegają głównemu inspektorowi, a ich kariera zależy od osoby, która piastuje to stanowisko. Może to również podważyć panujące wśród jednostek przekonanie, że inspektorzy sądowi badają zawiadomienia dotyczące głównego inspektora w sposób profesjonalny i bezstronny.

Rzecznik generalny A.M. Collins wywiódł z tego, że w świetle tego rodzaju okoliczności **prawo Unii stoi na przeszkodzie krajowym przepisom ustawowym lub wykonawczym, które przewidują między innymi, że zastępca głównego inspektora inspekcji sądowej sprawuje nadzór nad dochodzeniami i postępowaniami dyscyplinarnymi, jakie mogą być prowadzone wobec głównego inspektora.**

³ Legea nr. 234/2018 (ustawa nr 234/2018) z dnia 4 października 2018 r., Monitorul Oficial al României, Part I, nr 850 z 8 października 2018 r.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu przedłożenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Pozostańmy w kontakcie!

